

รถยนต์ราชการ เอาไปใช้ส่วนตัว ชั่วร้ายแน่นอน

รถยนต์ของราชการ

จัดให้มีไว้ “เพื่อใช้ในราชการ” เท่านั้น ห้ามนำไปใช้เพื่อการส่วนตัวเด็ดขาด รถราชการไม่ใช่เครื่องเสริมวาสนาหรือบารมี แต่หากนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์อาจเป็นการทุจริตและถูกลงโทษ

ใช้รถยนต์ราชการอย่างไร จึงกลายเป็นการกระทำทุจริต?

นางนุช ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแห่งหนึ่งเช่าที่พักอยู่ที่หอพักใกล้ๆ สำนักงานเพียงประมาณ ๑ กม. แต่ได้สั่งให้พนักงานขับรถของสำนักงานขับรถของทางราชการไปรับ-ส่ง ระหว่างที่พัก-ที่ทำงานอยู่เป็นประจำแทบจะทุกวัน บางครั้งวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ได้ให้คนขับรถพาไปทำธุระส่วนตัวอยู่เสมอ

กระบวนการจับทุจริตได้อย่างไร?

โชคดีเป็นของทางราชการ แต่โชคร้ายเป็นของนางนุช เพราะมีพลเมืองดีร้องเรียนไปยังสำนักงาน ป.ป.ท. แต่เนื่องจากขณะนั้นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการอยู่ในอำนาจของกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องจึงได้ถูกส่งต่อไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาได้มีการส่งเรื่องไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย ป.ป.ช. จากการสอบสวนนางนุชให้การปฏิเสธ แต่จากพยานหลักฐานฟังได้ว่า ระหว่างปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระหว่างที่นางนุช ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดฯ ได้สั่งให้พนักงานขับรถส่วนตัวส่วนกลางของสำนักงาน ซึ่งมีหลายคันผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปรับ-ส่ง นางนุช ระหว่างที่พัก-สำนักงานแทบทุกวัน บางครั้งใช้ให้ขับรถไปส่งทำธุระในวันหยุดราชการด้วย แม้นางนุชจะให้การปฏิเสธและพยานบางคนให้การเป็นประโยชน์แก่นางนุช แต่ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟัง

จุดจบของการใช้รถยนต์ราชการ เพื่อการส่วนตัวเป็นอย่างไร?

ในคดีอาญา ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาว่า การกระทำของนางนุช เป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเป็นความผิดฐาน เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ให้ลงโทษจำคุก ๕ ปี

เป็นผู้ควบคุมงานจ้าง

แต่ไม่ได้ควบคุมงานจริง อย่างนี้ผิดแน่

ในการจัดจ้างของทางราชการ จำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่า และได้งานที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งผู้ควบคุมงาน และกรรมการตรวจรับงาน เพื่อให้ตรวจงานที่จ้างเป็นไปอย่างถูกต้องตามสัญญา โดยผู้ควบคุมงานและตรวจรับงานจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด มิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

ทำหน้าที่อย่างไร จึงกลายมาเป็น “ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต”?

อบต. แห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี ได้ทำสัญญาจ้างเอกชนรายหนึ่ง ก่อสร้างถนนดินลูกรัง ขนาดผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร ฐานกว้าง ๖ เมตร สูง ๐.๕ เมตร ยาว ๑,๓๕๐ เมตร ปริมาณดิน ไม่น้อยกว่า ๕,๕๖๘ ลูกบาศก์เมตร และลูกรังผิวจราจร กว้าง ๔ เมตร ความหนาเฉลี่ย ๐.๐๑ เมตร ปริมาตรลูกรัง ไม่น้อยกว่า ๖๔๘ ลูกบาศก์เมตร วางท่อระบายน้ำ จำนวน ๓ จุด ในวงเงิน ๒๓๒,๗๗๐ บาท โดยประธานกรรมการ อบต. ได้แต่งตั้งหัวหน้าส่วนโยธาเป็นผู้ควบคุมงานจ้างและแต่งตั้งกำนันให้เป็นประธานกรรมการตรวจการจ้างระยะเวลาดำเนินการ ระหว่าง ๑๔ มีนาคม – ๑๓ เมษายน ๒๕๕๓

ในระหว่างที่ผู้รับจ้างดำเนินการก่อสร้างถนนหัวหน้าส่วนโยธา ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมงานจ้างไม่ได้ไปทำการควบคุมงาน แต่ได้จัดทำบันทึกประจำวันอันเป็นความเท็จ ว่า ผู้รับจ้างได้เริ่มดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๕ มีนาคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ งานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จถูกต้องตามสัญญา เพื่อยางงานให้แก่ผู้ตรวจรับงานจ้างทราบ และทำการตรวจรับตามสัญญาแต่เนื่องจากมีประชาชนร้องเรียนว่าถนนที่ก่อสร้างความยาวไม่ถึง ๑,๓๕๐ เมตร เพราะเมื่อตรวจสอบแล้วถนนมีความยาวจริงเพียง ๑,๐๒๔ เมตร อบต. จึงได้แจ้งให้ผู้รับจ้างนำเงินที่เบิกไปแล้วคืนแก่ อบต. จำนวน ๕๕,๗๘๘ บาท ซึ่งผู้รับจ้างได้คืนเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ อบต.

กระบวนการจับทุจริต เอาคนผิดมาลงโทษ ลงเอยอย่างไร?

เรื่องนี้ได้มีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวน แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการจังหวัดลพบุรี เป็นโจทก์ฟ้องหัวหน้าฝ่ายโยธา อบต. ในฐานะผู้ควบคุมงาน และฟ้องกำนันในฐานะประธานกรรมการจ้าง ในฐานะผู้สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยศาลจังหวัดลพบุรีได้พิพากษาลงโทษจำคุกหัวหน้าส่วนโยธา ๖ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ส่วนกำนันให้ลงโทษจำคุก ๑ ปี ๑๒ เดือน และปรับ ๑๒,๐๐๐ บาท แต่ปรากฏว่า บุคคลทั้งสองไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี

ต่อมาโจทก์ คือ อัยการ ได้มีการอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษา ศาลฎีกาได้พิจารณาแล้ว มีคำพิพากษาแก้ไขโทษหัวหน้าฝ่ายโยธา (จำเลยที่ ๑) รวมจำคุก ๒ ปี ปรับ ๘,๐๐๐ บาท แต่จำเลยรับสารภาพ คงให้จำคุก ๑ ปี ปรับ ๔,๐๐๐ บาท ส่วนกำนัน (จำเลยที่ ๒) ให้จำคุก ๒ ปี ๘ เดือน ปรับ ๑๒,๐๐๐ บาท นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ซึ่งพิพากษายืน

งานยังไม่แล้วเสร็จแต่ตรวจรับไว้ โทษถึงไล่ออก

กรรมการตรวจรับพัสดุ

ร่วมกันลงลายมือชื่อตรวจรับงานในขณะที่ผู้รับจ้างทำงานยังไม่แล้วเสร็จ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่เป็นความผิดทางอาญาและผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผู้ถูกลงโทษทางวินัย เห็นว่า ตนไม่ได้รับความเป็นธรรมที่ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง

ตรวจรับงานทั้งๆ ที่ผู้รับจ้างยังทำ ไม่เสร็จ ผิดด้วยหรือ?

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมทางหลวงชนบทได้จ้างซ่อมรถยนต์ส่วนกลาง โดยมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ๓ นาย เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แต่ในขณะที่งานซ่อมยังไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ร่วมกันลงลายมือชื่อตรวจรับงานซ่อมในใบตรวจรับ เพราะประธานกรรมการลงลายมือชื่อไว้ก่อนแล้ว กรรมการคนอื่นๆ จึงได้ลงลายมือชื่อตรวจรับในใบตรวจรับงานที่ระบุว่า งานซ่อมแล้วเสร็จเรียบร้อยถูกต้อง อันเป็นเท็จ ทำให้มีการเบิกจ่ายเงินแก่ผู้รับจ้าง พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตทางหน้าที่ราชการและเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ที่ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยและมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากการงานนั้นชอบแล้ว

(ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๐/๒๕๖๐)

ข้อสังเกต

๑. ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ ต้องศึกษากฎหมาย ระเบียบให้เข้าใจว่า การตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจสอบงานให้ถูกต้องตามสัญญาจ้างการลงชื่อตรวจรับงานโดยไม่ระมัดระวังตรวจสอบให้ถูกต้อง อาจเป็นทั้งความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดทางอาญา

๒. การตรวจรับงานอันเป็นเท็จนอกจากจะเป็นความผิดทางวินัยและทางอาญาแล้ว หากปรากฏว่า ผู้รับจ้างทำงานนั้นล่าช้ากว่ากำหนด อาจไม่สามารถเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างได้ เป็นการทำให้ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ แม้ว่ากรรมการตรวจรับพัสดุจะไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

(คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๓ คดีหมายเลขดำที่ อท. ๑๘/๒๕๖๐ คดีหมายเลขแดงที่ อท. ๔๔/๒๕๖๐)

ที่มา : เอกสารประชาสัมพันธ์ รณรงค์ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ